

Učitelj Zec i drugovi jesu renegati zato, jer su glasovali, dakako u prvom tielu s talijanskom strankom, kao što su glasovali i svi Hrvati Pula, bili oni doktori, nadrimudraci, popovi itd. s razlikom, da su učitelji sada renegati, a ostali slove još kao veliki Hrvati. Nadučitelj Ernest Jelušić, koji dobro poznade tamošnje prilike htio je stvar razjasniti, a svojim razjašnjenjem dao je pravo Zecu i drugovom. On kaže po prilici: To je tako zahtjevao zapt stranke i to se je odlučilo da se ima tako postupati u oči izbora t. j. po poldan prednevja izbora; prije o tom nije bilo govora.

Učitelj, kao stvor bez naobrazbe, samosvjesti ne smije znati kojim se putem misli udariti i zašto, jer je on masa, kao i ostalo ljudstvo. On mora da se sliepo pokorava dvojici, trojici klerikalnih kolovodja, inače je izdajica. Dakako da su se učitelji, koji misle svojom glavom, ovomu protivili, učinili korak po svojoj uvidjanosti i glasovali zbilja za umjerene Talijane, dočim su drugi Hrvati Pula glasovali za radikalni življ građa, jer svoje liste nisu imali. Renegati su dakle u pravom smislu rieči jedni i drugi, a ne samo učitelji.

U opće svi su učitelji pokazali, da je to stranputica i da bi se kadkada imali i naduveni prvaci poniziti do savjeta bjedne kaste — do učiteljstva i da bi ih morali malo više podpomagati, nego li zbilja čine. Zar nije čitavo učiteljstvo pristajalo i držalo se Vas, a Vi ga nemilice potjeraste, te su prisiljeni ustati proti Vama. Naše općine ne podpomažu škole nit učitelje u nikakvom pogledu već ih časte kojekakvim klipovima. Zasjele ste doduše nekoliko obćinskih stolica, a sada suvate.

A što je s klerikalizmom u Istri, koga učitelj Zec i drugovi toliko napadaju? To vam nije ništa, nego narodno izdajstvo! Tko ustaje proti klerikalizmu u Istri i tko želi biti malo liberalnijih načela, on vam je izrod, izmet, izdajica materinog mleka i ost. Mi tvrdimo očito i javno, da nisu to ideje Zeca i drug, već prave ideje istarske slobodne inteligencije. Tko može poreći, da učiteljstvo Istre nije liberalno? Liberalno je u pravom smislu rieči, al se boji izaći na javnost sa svojim idejama i mislima.

Da u Istri nejma klerikalizma dokazuje nam riečki »Novi List«, koji je znao onako fino, elegantno i biranim riečima opisati klerikalizam i njegovu akciju na istarskim otocima. Na otoke, u toli razvikanu klerikalnu tvrdjavu, nije valjda metnuo Zec et Comp. svoje zlokobne prste, jer je ona zemlja odijeljena od nas kineskim zidom. Bit će valjda da ima i tamo učitelja, koji se protive klerikalizmu i sredovječno izobraženim ljudima? Nejma toga, jer nam pisac članka u »N. Listu« kaže: »Da, ne samo to, već imade ovdje učitelja, koji se baš natječu, što iz mamelucizma, a što iz egoizma u širenju klerikalne propagande«. Pisac nam dakle ovime liepo dokazuje, da nije tamo učiteljstvo, koje se opire širenju klerikalne propagande, već imade pametnijih i izobraženijih ljudi od učiteljstva, koji su dakako svi glasovali za Talijane u Pulu à la Zec i drugovi i koji su trn u peti tamošnjim »furtimašima« ili klerikalcima. Može li tko ovo poreći?

Mi se s takvim ljudima moramo upoznati i sjediniti na skupnu akciju proti klerikalizmu! Veleučena kasta i mame-luci vikat će da smo izdajice, odrودي, al zato nas malo briga jer ćemo svjesno i neustrašivo radit po svojem programu, koji će, ako Bog da i sreća junačka, doskora i na javnost.

Iz naše organizacije.

Kranjsko.

Društvo učiteljev in šolskih prijateljev okraja ljubljanske okolice ima svojo izredno glavno skupščino dne 1. novembra t. l. ob 10. uri dopoldne v hotelu »Štrukelj« v Ljubljani. Dnevni red: 1. Poročilo o 4. deželni učiteljski skupščini. 2. Nasveti. Obilne udeležbe pričakuje Odbor.

Književnost in umetnost.

»Slava Prešernu!« Morda bo zanimalo naše bralce, koliko se je doslej razpečalo knjižice »Slava Prešernu!« Na Kranjskem — razen Ljubljane — so naročili većinoma krajni šolski sveti 2011 izvodov, c. kr. mestni šolski svet v Ljubljani je doslej kupil za ljubljansko ljudskošolsko mladino 1770 izvodov. Vrhutega so v Ljubljani na drobno razpečali 1500 knjižic. Za Kranjsko pride Primorsko, odkoder je prišlo naročil na 933 izvodov. Na tretjem mestu je Štajersko, kamor je šlo po naročilu šol in denarnih zavodov 824 knjižic. Na Koroško so prodali 16 izvodov ter po 1 izvod na Hrvaško, Ogrsko, Dunaj in v Prago. Vsega skupaj je sedaj prodanih nekaj nad 7000 izvodov. Treba bi razpečati najmanj še desekrat toliko knjižic, da bi spoznala čim večja množica pesnika-prvaka Prešerna. — Ker je samo še malo zaloge in ker ne nameravajo prirediti tretje izdaje, zato se naj požurijo oni krajni šolski sveti, ki še nameravajo naročiti to slavnostno knjižico! Značilno, je, da ni knjižice doslej naročila — nobena srednja šola!

Slovenska jezikovna vadnica za tesno združeni pouk v slovnici, pravopisju in spisju. V petih zvezkih. Spisala H. Schreiner in dr. J. Bezjak. Tretji zvezek. Za četrto šolsko leto. Cena vezanemu sešitku 80 h. Na Dunaju. Založil F. Tempsky, 1905. — Raba tega zvezka je obče dovoljena z odlokom c. kr. ministrstva (naučnega) z dne 31. vel. travna 1905, št. 18.420. — Tiskal je knjigo R. M. Rohrer v Brnu. — Ali nimamo za slovenske šolske knjige drugega založnika nego Tempskega na Dunaju in drugega tiskarja nego Rohrerja v Brnu? Morda odgovori na to vprašanje »Slovenska Šolska Matica«.

Vestnik.

Učiteljski dobrotniki. »Društvu za zgradbo učiteljskega konvikta v Ljubljani« so darovali: Županstvo v Spodnji Šiški pri Ljubljani 200 K; g. dr. Viktor Gregorič, zdravnik v Sežani, nabral med rodoljubi v Bazovici pri Trstu 10 K; gdč. Franica Peternelova na Bledu 32 K 50 vin., nabranih ob uprizoritvi igre »V Ljubljano jo dajmo«; g. Jožef Klemenčič, c. kr. učiteljišeni profesor v. p. v Ljubljani, 10 K; gosp. dr. Vinko Gregorič, primarij in dr. v Ljubljani, 10 K; g. M. Levstek, lekarnar v Ljubljani, 10 K; vrhniško učiteljstvo 10 K mesto venca na grob vrle šolske prijateljice gospe Berte Komotarjeve; g. Ivan Demšar, nadučitelj v Šmarjeti, nabral v veseli družbi belocerkovškega učiteljstva in prijateljev 6 K; neimenovan iz Sodražice 5 K; g. Fran Skvarč iz Škocijana pri Divači 4 K; gdč. L. Košenini, učiteljica v Mokronogu, nabrala ob priliki blagoslovljenja novega šolskega poslopja 10 K; Šmarsko-rogaško učiteljsko društvo 12 K namesto venca na grob tovariša Piliha; g. Fran Bogataj, nadučitelj v Kobaridu, nabral v hotela »Devetak« v Kobaridu 10 K; gospica Zlata iz Metlike nabrala v veseli »frakarski« družbi 12 K; gdč. Gusti Matanovič, učiteljica v Ljubljani, 12 K; državni poslanec g. Ivan Plantan, c. kr. notar v Ljubljani, 100 K. Ziveli učiteljski dobrotniki in nasledniki!

Kolekta poštih znamk. Iz konjiškega okraja kolekta št. 75; iz celjske okolice kolekta št. 69.

Letnina za l. 1905.: G. Fran Rošker, nadučitelj v Loki pri Žusmu (4 K); g. Anton Hren, nadučitelj, in gdč.